

Rekenkamercommissie

JAARVERSLAG 2014

Wassenaar

Voorschoten

Oegstgeest

Leidschendam-
Voorburg

Voorwoord

Met genoegen biedt de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg het Jaarverslag 2014 aan.

Per 1 januari 2014 heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg zich aangesloten bij onze rekenkamercommissie, zodat voor het eerst dit jaarverslag betrekking heeft op activiteiten voor vier gemeenten. Wij ervaren deze uitbreiding van onze activiteiten per saldo als heel positief. Naar goed rekenkamergebruik komt er een heuse evaluatie; in 2016.

In het voorjaar van 2014 zijn de nieuwe gemeenteraden en de nieuwe colleges aangetreden. We hebben vanuit de rekenkamercommissie behoorlijk wat tijd geïnvesteerd in de kennismaking met de vele nieuwe raadsleden en collegeleden.

Niet alleen in de raden, ook in de rekenkamercommissie is het afgelopen jaar personele vernieuwing geweest. De uitbreiding met Leidschendam-Voorburg leidde per 1 april 2014 tot het toetreden van twee nieuwe leden tot de rekenkamercommissie: Saskia van der Haagen en Rolf Willemse. In mijn ogen hebben zij snel hun rol opgepakt.

Er ontstonden ook vacatures. Het aanvaarden van een nieuwe, intensieve functie leidde bij Harry van der Meijden tot het besluit zijn activiteiten voor de rekenkamercommissie te beëindigen. Ook Henny van der Klis is recentelijk teruggetreden in samenhang met het aanvaarden van een lokale bestuursfunctie. Ik dank hen beiden voor hun inzet en enthousiasme voor onze rekenkamercommissie gedurende ruim drie jaar. Michiel Sorber is vanaf maart 2015 nieuw lid van de commissie.

Wij menen terug te kunnen kijken op een productief jaar. Aan het begin van het jaar 2014 de afronding van een 'Handreiking voor adequate governance van verbonden partijen' en het 'Tienpuntenplan ter verbetering van de (financiële) sturing in Oegstgeest'. In oktober een rekenkamerbrief over beleidsinhoudelijke en organisatorische risico's bij de decentralisatie van de jeugdzorg en de Wmo, de aanbieding van het rapport 'Houdbare Gemeentefinanciën' en het derde deelrapport over de governance van verbonden partijen 'Grip op samenwerking?'. Het was goed vele gemeenteraadsleden, bestuurders en ambtenaren te treffen bij de afsluitende conferentie over dit laatste rapport medio november 2014 in het raadhuis van Oegstgeest!

Wij willen de raden en colleges danken voor hun betrokkenheid bij ons werk en de goede gesprekken die wij over de rapporten en brieven hebben mogen voeren. Wij voelen het als waardering voor ons werk!

Wij zijn inmiddels met veel goede voornemens gestart in 2015 en vertrouwen op een voortzetting van de goede samenwerking met alle betrokkenen.

Met vriendelijke groet,

Peter van den Berg, voorzitter

februari 2015

1. Samenstelling Rekenkamercommissie

De samenstelling in 2014 is:

- Peter van den Berg, voorzitter
- Henny van der Klis, plv. voorzitter (tot 1 februari 2015)
- Harry van der Meijden (tot 1-9-2014)
- Bert Jan Smallenbroek
- Saskia van der Haagen (vanaf 1 april 2014)
- Rolf Willemse (vanaf 1 april 2014)
- Wim Wensink
- Rini Teunissen (secretaris)

Per 2 maart 2015 wordt de vacature Harry van der Meijden vervuld door Michiel Sorber. De vacature van Henny van der Klis is (februari 2015) vacant.

Door de aansluiting per 1 januari 2014 van de gemeente Leidschendam-Voorburg bij de bestaande Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten en Oegstgeest is de commissie uitgebreid met twee leden. De gemeenteraden van de vier gemeenten hebben in december 2013 een nieuwe verordening en een samenwerkingsovereenkomst vastgesteld.

2. Inhoud van het Jaarverslag 2014

De Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg is gericht op het verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het lokaal bestuur in deze gemeenten. Dit doet zij door de gemeenteraad te ondersteunen en te adviseren in haar kaderstellende en controlerende taak. In haar jaarverslag legt de rekenkamercommissie verantwoording af over hoe zij invulling heeft gegeven aan haar opdracht en welke uitgaven daaraan verbonden waren. Het jaarverslag wordt aangeboden aan de gemeenteraden en op de website gezet voor andere belangstellenden. Paragraaf 3 bevat een toelichting op onze onderzoeks- en overige werkzaamheden in 2014. Paragraaf 4 bevat een overzicht van de uitgaven met een toelichting.

3. Onderzoeken en overige activiteiten in 2014

3.1 Onderzoeken 2014

De rekenkamercommissie werkt met een tweejarig onderzoeksplan, dat niet voor de volledige twee jaar is ingevuld. Het plan wordt jaarlijks bijgesteld op grond van actuele ontwikkelingen en de behoeften van de raden. In 2014 zijn de volgende rapportages uitgebracht:

- Onderzoeksprogramma 'zelf doen, samen doen of uitbesteden'
 - o Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen, tweede project onderzoeksprogramma (januari 2014);
 - o 'Grip op samenwerking?', derde en laatste project onderzoeksprogramma (oktober 2014);

- Regionaal Investeringsfonds, door de samenwerkende rekenkamercommissies in de regio Holland Rijnland (maart 2014);
- Rekenkamerbrief beleidsinhoudelijke en organisatorische risico's Jeugdzorg en Wmo (oktober 2014);
- Houdbare gemeentefinanciën (oktober 2014).

Het voorgenomen onderzoek naar regiotaxi Holland Rijnland, gezamenlijk met de rekenkamers Holland Rijnland, is niet gestart. Uit het vooronderzoek is gebleken dat er onvoldoende aanknopingspunten zijn voor een onderzoek dat relevant is voor de raden.

Op onze website www.rekenkamerwvov.nl zijn alle rapporten en rekenkamerbrieven integraal opgenomen. We hebben er daarom voor gekozen het jaarverslag te beperken tot een korte beschrijving en de datum van aanbidding.

Onderzoekprogramma 'zelf doen, samen doen of uitbesteden'

De rekenkamercommissie is in 2013 een onderzoeksprogramma gestart gericht op het ondersteunen van de raden bij de besluitvorming over en de bijsturing van de wijze van uitvoering van gemeentelijke taken. Het onderzoek bestaat uit drie projecten:

Afwegingskader voor 'zelf doen, samen doen of uitbesteden'

Het eerste project, te weten een afwegingskader voor een zorgvuldige en onderbouwde besluitvorming voor het zelf doen, samen doen of uitbesteden van een gemeentelijke activiteit is per brief van 12 juni 2013 aangeboden aan de gemeenteraden. Het afwegingskader is online op deze site te gebruiken.

Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen

De rekenkamercommissie heeft een handreiking opgesteld (januari 2014, tweede project) die de gemeenten kunnen gebruiken bij keuzes rondom het inrichten van de governance van verbonden partijen. In de handreiking wordt onder andere aandacht besteed aan de rolverdeling tussen raad en college bij verbonden partijen, de keuze voor een bepaalde (juridische) vorm van een verbonden partij en aan meer algemene maatregelen en voorzieningen in verband met de governance van verbonden partijen.

Onderzoek naar governance verbonden partijen 'Grip op samenwerking?'

Het onderzoek (derde project) is vooral gericht om inzicht te krijgen op welke wijze de vier gemeenten de governance (sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden) van hun verbonden partijen hebben vormgegeven. Het algemene beeld dat resulteert uit dit onderzoek is dat regionale samenwerking eerder tot verlegd dan tot verlengd lokaal bestuur leidt. De sturing en controle op de samenwerkingsverbanden – in het bijzonder vanuit de raad – is onvoldoende. In het rapport heeft de rekenkamercommissie aanbevelingen opgenomen voor zowel de raad als het college. Het onderzoeksrapport is op 15 oktober 2014 aan de gemeenteraden aangeboden.

Op 14 november 2014 hebben wij in het raadhuis van Oegstgeest een mini-conferentie georganiseerd over het onderzoek. Na een korte inleiding van de burgemeester van Oegstgeest, de heer Jan Waaijer en door Saskia van der Haagen vanuit de rekenkamercommissie, is een constructieve discussie tussen de ruim vijftig aanwezigen (voornamelijk raadsleden uit de vier

gemeenten) gevoerd. Een verslag van de mini-conferentie staat op de website van de rekenkamercommissie. In TPC, het tijdschrift voor public governance audit & control, is een artikel geplaatst over onderzoeksresultaten en de mini-conferentie.

Onderzoek Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland

Holland Rijnland is een samenwerkingsverband van vijftien gemeenten. Samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op 28 maart 2007 hebben twaalf van deze vijftien gemeenten ingestemd met het oprichten van een Regionaal Investeringsfonds (RIF). In de periode 2008 tot en met 2024 wordt in totaal € 180 miljoen door de samenwerkende gemeenten in dit fonds gestort. De rekenkamercommissies van negen bij het RIF betrokken gemeenten hebben de vraag gesteld in hoeverre het samenwerkingsverband Holland Rijnland doelmatig en doeltreffend uitvoering geeft aan de taken rond het RIF, welke bestedingen inmiddels zijn gedaan en welke mogelijkheden de deelnemende gemeenteraden hebben om te sturen en te controleren. Het rapport is op 12 maart 2014 aangeboden aan de deelnemende gemeenten.

Rekenkamerbrief beleidsinhoudelijke en organisatorische risico's Jeugdzorg en Wmo

In april 2014 heeft de rekenkamercommissie bij brief aangegeven om de gemeenteraden te helpen haar informatiepositie te versterken om in de dynamiek van het decentralisatieproces weloverwogen keuzes te kunnen maken en besluiten te kunnen nemen. Op 2 oktober 2014 bood de rekenkamercommissie een synthese van mogelijke beleidsinhoudelijke en organisatorische risico's, die grote gevolgen zouden kunnen hebben voor de realisatie van de doelstellingen van de decentralisatie en de opgelegde taakstelling. Deze synthese biedt de raden een handvat om te beoordelen of de gepresenteerde risico's voldoende worden onderkend en het college te bevragen over de beheersing.

Onderzoek naar Houdbare gemeentefinanciën

Bij dit onderzoek hebben wij aansluiting gezocht bij de 'Handreiking Houdbare gemeentefinanciën' van de VNG uit 2013. Van houdbare gemeentefinanciën is sprake als een gemeente ook bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld overhoudt om de schuldverplichtingen te blijven voldoen, zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Voor gezonde gemeentefinanciën is alleen sturen op baten en lasten niet genoeg: ook moet de blik op de geldstromen en op de hoogte van de schuld worden gericht. Deze benadering voor een oordeel over de gezondheid van de financiën, die veel bij landen en staten wordt toegepast, is voor Nederlandse gemeenten nieuw. In het rapport 'Houdbare gemeentefinanciën' geeft de rekenkamercommissie de gemeenteraden inzicht in de houdbaarheid van de gemeentelijke financiën. De aanbevelingen in het rapport zijn er vooral op gericht om te bevorderen dat de gemeenteraden een beter inzicht verkrijgen in de ontwikkeling van de financiële positie in de loop van de tijd en hoe informatie in de begroting- en verantwoordingsstukken daarbij kan helpen. Het rapport is aan de gemeenteraden aangeboden op 31 oktober 2014 en inmiddels in de diverse raadscommissies besproken.

3.2 Overige werkzaamheden

Vergaderingen, overleggen, bijeenkomsten enz

- De rekenkamercommissie kwam maandelijks bijeen, dit naast de vele overleggen over de afzonderlijke onderzoeken in wisselende samenstelling.
- De formele regiobijeenkomsten van Haaglanden en Holland Rijnland zijn 2 x per jaar. Voor specifieke onderzoeken die in dit verband worden gedaan vindt separaat overleg plaats.
- Elk kwartaal is er overleg met de griffiers.
- Jaarlijks vindt overleg plaats met de accountant van de gemeente over de bevindingen uit de controle van de jaarrekening.
- Fractiebezoeken na de verkiezingen bij bijna alle politieke partijen.
- Zelfevaluatie (jaarlijks) functioneren rekenkamercommissie.
- Gesprekken met raadscommissies, raadsleden, bestuurders en ambtenaren voorafgaand en na uitbrengen van rapport.

Indirecte tijdsbesteding

- Voorbereiding en opstellen onderzoeksprogramma 2014-2015 (na verkiezingen gemeenteraden).
- Voorbereiding onderzoeksprogramma 2015-2016.
- Opstellen Jaarverslag 2013.
- Artikel in lokale kranten vanwege twee nieuwe leden als gevolg van aansluiting van Leidschendam-Voorburg.
- Selectie vacature lid rekenkamercommissie (vacature Harry van der Meijden).
- Nazorg uitgebrachte onderzoeken 2013 en 2014 (10-puntenplan Oegstgeest, reserves en voorzieningen, handreiking governance, integratie ambtelijke organisatie Wassenaar en Voorschoten, Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland, rekenkamerbrief Jeugdzorg en Wmo, Grip op samenwerking en Houdbare gemeentefinanciën).
- Actualisatie van onderzoeksprotocol en reglement van orde en maken van gedragscode voor rekenkamercommissie (zie website onder 'werkwijze').
- Congresbezoek NVRR.
- 'Warme' overdracht van uitgebrachte onderzoeken.
- Oud- en nieuwjaarsrecepties en overige vormen van relatiebeheer.
- Actualiseren website.

4. Overzicht van de baten en lasten

In het overzicht van de werkelijke baten en lasten over 2014 is aangegeven dat voor 2014 het positieve saldo € 25.903,00 bedraagt. Het positieve saldo wordt, in overeenstemming met de besluiten van de gemeenteraden (februari 2009), ten gunste gebracht van de egalisatiereserve rekenkamercommissie.

	Begrote baten en lasten 2014 in €:	Werkelijke baten en lasten 2014 in €:	Verschil werkelijke baten en lasten 2014 in €
<i>Baten:</i>			
Bijdragen gemeenten	160.986	160.986	
Totaal baten	160.986	160.986	0
<i>Lasten:</i>			
1. Ambtelijk secretaris	41.400	40.175	+1.225
2. Vergoeding leden	15.560	13.837	+ 1.723
3. Onderzoek	117.200	75.288	+ 41.912
4. Overige lasten	4.025	5.783	- 1.758
Totaal lasten	178.185	135.083	+43.102
Per saldo (egalisereserve)	- 17.199	+ 25.903	

+ = positief

- = negatief

De egalisereserve rekenkamercommissie bedraagt (in €):

Per:	Saldo:
1 januari 2014	58.783
Toevoeging positief saldo 2014	+25.903
1 januari 2015	84.686

Toelichting baten:

Bijdrage van de gemeenten:

De bijdrage van de gemeenten is € 1,10 per inwoner (aantal inwoners 146.351 per 1-1-2013).

Wassenaar (25.669 inwoners)	: € 28.236,00
Voorschoten (24.771 inwoners)	: € 27.248,00
Oegstgeest (23.153 inwoners)	: € 25.468,00
Leidschendam-Voorburg (72.758 inwoners)	: € 80.034,00

Ten opzichte van de jaren vóór 2014 is de bijdrage per inwoner voor Wassenaar, Voorschoten en Oegstgeest teruggelopen van € 1,39 naar € 1,10 per inwoner; een besparing voor die gemeenten van 20%!

Toelichting lasten:

1. Lasten ambtelijk secretaris

De ambtelijk secretaris verricht werkzaamheden voor rekenkamercommissie. In totaal gemiddeld 22 uur per week (ondersteuning 17,3 per week en onderzoek 4,7 per week). De hier verantwoorde lasten bedragen de lasten voor ambtelijke ondersteuning.

2. Vergoedingen aan de leden van de rekenkamercommissie

De vergoedingen zijn gebaseerd op een vaste maandelijkse vergoeding zoals vastgelegd in de verordening. Voor de leden € 172,20, voor de plaatsvervangend voorzitter € 202,60 en voor de voorzitter € 233,00 per maand.

3. Onderzoek

Voor 2014 was bij de raming rekening gehouden met uitgaven voor tot een bedrag van € 117.200,00 voor de onderzoeken. De werkelijke uitgaven bedroegen € 75.288,00. Het verschil is verklaarbaar doordat bij de rapportage over jeugdzorg en Wmo geen gebruik is gemaakt van extern onderzoek maar van eigen werk, en twee geraamde onderzoeken voor het laatste kwartaal 2014 (grote projecten en dienstverlening) niet meer in 2014 opgestart konden worden. Tevens waren er geen kosten voor het onderzoek naar regiotaxi Holland Rijnland (niet opgestart). In de onderzoekskosten zijn tevens opgenomen de toegerekende kosten van de secretaris.

Specificatie uitgaven onderzoek:

- Grip op samenwerking?	42.988
- Houdbare gemeentefinanciën	32.300
	75.288

4. Overige lasten

De overige lasten betreffen:

- onderhoudskosten website;
- deelname aan congressen;
- lidmaatschap Nederlandse Vereniging Rekenkamer(commissies);
- Overig, zoals drukwerk, opmaak digitale documenten, foto's website, interview, reiskosten, representatie.